

Nieuwsbrief - Oktober 2017

Calamiteit bij sluis Limmel

Water. Wegen. Werken. Rijkswaterstaat.

Verslagenheid na tragisch ongeval

Deze zomer verliep anders dan gepland. In plaats van het afronden van de laatste werkzaamheden, voltrok zich een noodlottig scenario bij de sluis. Vrijdag 7 juli kwam de 50 meter brede sluisdeur scheef te hangen waardoor het scheepverkeer werd gestremd. In een poging de situatie te herstellen, verongelukte maandag 10 juli een van medewerkers tijdens hijswerkzaamheden. Grote schrik voor alle betrokken partijen.

Stremming scheepvaart

Vrijdag 7 juli, 12.40 uur: de sluisdeur zakt onverwacht scheef en blijft zo hangen. Er is schade aan de cilinder. In korte tijd is een crisisteam van Rijkswaterstaat, BESIX, onderaannemers en partners ter plaatse. De aangewezen officier van dienst coördineert, zoals dat gebruikelijk is, de calamiteit op locatie. Hetzelfde weekend nog maken Rijkswaterstaat, BESIX, HEBO, Mammoet en DEMAKO een plan hoe dit probleem aan te pakken. Besloten wordt om drie mobiele kranen, een kraanponton en 700 tons kraan vanuit Duitsland naar Maastricht te halen. Zondagochtend is de opbouw van kraan en ponton. Met deze enorme kraan laat men diezelfde middag de sluisdeur zakken tot op de drempel. Om 20.40 uur luidt het sein veilig.

*“Diezelfde avond maken collega’s
het werk af, als een eerbetoon ...”*

Ongeluk tijdens herstelwerk

Maandag 10 juli gaan in de vroege ochtend de werkzaamheden verder. De kranen hijsen de deur omhoog om deze aan ophangbalken te bevestigen die boven op de betonnen muren van de torens liggen. Het is rond half 6 in de avond als daarbij de kraansupervisor van de firma Mammoet dodelijk verongelukt door een val van grote hoogte in het Julianakanaal. Collega’s springen hem achterna, maar zonder succes. Een speciaal duikteam van de brandweer is snel ter plaatse en haalt de man levenloos boven water.

Eerbetoon en bloemen

Veel mensen zien het ongeval gebeuren. De verslagenheid is dan ook enorm. De deur hangt nog altijd in de kranen. Diezelfde avond maken collega’s het werk af, als een eerbetoon aan hun overleden collega. Mensen uit de buurt hangen spontaan bloemen aan de reling van de brug. Verschillende onderzoeken zijn opgestart naar de oorzaak van het spontaan scheefzakken van de sluisdeur en het ongeval.

Oplevering sluis: voorjaar 2018

Inmiddels hangt de sluisdeur weer op de goede plek. De scheepvaart kan weer door. Er zijn nieuwe cilinders in de maak, maar dat kost tijd, net als het inbouwen op locatie. De verwachting is begin volgend jaar de deur weer automatisch te kunnen sluiten. Tot die tijd wordt de deur - indien nodig - met behulp van kranen gesloten. In het voorjaar zal de sluis definitief klaar zijn voor oplevering. Dit is nog volgens de oorspronkelijke planning.

Afvoer sloopmateriaal over water

De oude sluis is met een hydraulische sloophamer en knipper gesloopt en in brokstukken puin op pontons opgevangen. Met 12.500 kuub sloopmateriaal varen de pontons over het water richting Beatrixhaven. Bij elkaar zo'n 600-700 vrachtwagens vol, dat scheelt enorm veel uitstoot van uitlaatgassen en hinder door vrachtverkeer.

Laatste losse eindjes

In een paar jaar heeft sluiscomplex Limmel een complete gedaantewisseling ondergaan. Sinds dit voorjaar is de nieuwe verkeersbrug in gebruik. De laatste restanten van de oude sluis zijn gesloopt en afgevoerd.

Wat rest zijn de laatste losse eindjes. Tot de vakantie was de aannemer bezig met het onderwater slopen van de laatste resten van de pijlers en het herstellen van de kanaalbodembodem. In september is de aannemer begonnen met de inrichting van het sluissterrein. Sluitstuk is straks de beplanting in het najaar als het plantseizoen begint.

De Kanjel krijgt dit najaar twee stuwtjes voor het regelen van het waterpeil. Deze

reguleren de wateraanvoer voor Kasteelvijver Borgharen. De Kanjel is afkomstig uit de heuvels van Limburg en loopt haaks op het Julianakanaal via een nieuwe duikerconstructie onder het kanaal door.

Werk in de zomer

Op de Sluisdijk kreeg het jaagpad aan de westzijde een aansluiting op het fietspad over de verkeersbrug. Ook aan de oostzijde komt een pad dat de brug met de Ankerkade verbindt. Dit pad is bedoeld voor de beheerder van de torens, maar ook voetgangers en fietsers kunnen er gebruik van maken. Naast de torens komen parkeerplaatsen voor hulpdiensten, en opstelplaatsen voor de pompen van het Waterschap om maatregelen te nemen bij hoogwater.

Verkeersbrug in gebruik

26 maart gingen de eerste fietsers en auto's over de nieuwe verkeersbrug. Deze dag is op feestelijke wijze de ingebruikname van de brug gevierd, samen met omwonenden uit Borgharen. Als eerste fietste Ab König, voorzitter van de buurtraad, samen met zijn kleinzoon over het nieuwe fietspad. Wethouder Aarts, Jeroen in 't Veld (Rebel) en Eric Diepstraten (Rijkswaterstaat) namen de auto voor een eerste rit over de brug. Deze dag stond ook in het teken van afscheid nemen van de oude sluis. Meer dan 120 mensen meldden zich aan voor een rondleiding in het oude en nieuwe sluiscomplex en gebied bij de Kanjel.

Extra aandacht voor veiligheid

De verkeersbrug en het fietspad zijn ontworpen op basis van wensen die de gemeente Maastricht had omdat zij de wegbeheerder zijn van de weg over de brug. De verkeersbrug en het fietspad worden binnenkort aan de gemeente Maastricht overgedragen. Vanaf dan is de gemeente verantwoordelijk voor de weg en het beheer en onderhoud. Rijkswaterstaat blijft verantwoordelijk voor de constructie van de

brug. Toch is de situatie nog niet naar volle tevredenheid. Een aantal omwonenden had andere verwachtingen van de inrichting van de brug. Daarom zijn tijdelijke maatregelen getroffen, zoals het plaatsen van een hek in de buitenbocht van het fietspad. Ook staan barrières tussen rijbaan en fietspad en aan de kanaalzijde van de weg. Gemeente, aannemer, Rijkswaterstaat en buurtraad Borgharen zijn nog met elkaar in gesprek over hoe het verkeersveiligheidsgevoel op de brug te verbeteren.

Beheer en onderhoud

In het voorjaar van 2018 is de klus geklaard, na jaren van harmonieuze samenwerking tussen Rijkswaterstaat, aannemer, gemeente, waterschap en de buurtraad. De rol van BESIX is voorlopig nog niet uitgespeeld. De aannemer blijft 30 jaar lang verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud van de keersluis.

fotografie: Willy Weijnenberg

Natuurlijk landschap

In het najaar begint het inrichten van de omgeving van de sluis en beek Kanjel. Rijkswaterstaat compenseert hier de bomen die eerder zijn weggehaald met het terugplanten van bomen. Ook krijgt het landschap een meer natuurlijke inrichting. Zo ontstaat een duurzamere natuur met een rijkdom aan soorten. Aantrekkelijk voor diverse dieren en broedvogels, maar ook voor mensen die hier langskomen of recreëren. Een flinke verbetering vergeleken met hoe het hiervoor was.

Natuurlijk landschap

Jeroen Mos, ecooloog bij aannemer BESIX is vanaf het begin betrokken bij de plannen. Hij was het die als eerste de bever ontdekte in de buurt van de sluis. 'Samen met Rijkswaterstaat hebben we onderzoek gedaan hoe tijdens de werkzaamheden met beschermde dier- en plantensoorten om te gaan. Vaak wordt ecologie gezien als een belemmering. Door goede werkinstructies en achtergrondinformatie zet je mensen aan het denken. Je creëert meer betrokkenheid.'

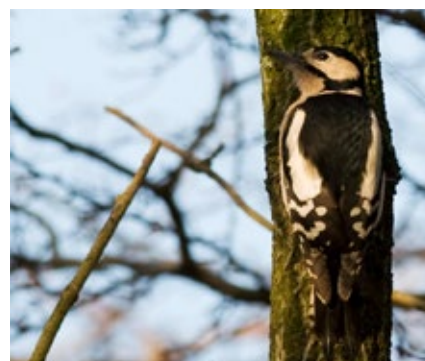
Dieren en planten beschermen

Behalve bevers zijn er in het gebied ook vleermuizen actief en de rivieronderpad. 'Met al deze soorten moesten we rekening houden,' legt Jeroen uit. 'Door het ophangen van tijdelijke vleermuiskasten in de omgeving van de sluis, een vleermuisverblijf in de westelijke toren en speciaal afgestelde werkverlichting om verstoring van het natuurlijk gedrag te voorkomen.' Ook waren er beschermde planten zoals rapunzelklokje en daslook. 'Deze vaatplanten aan de oever, in het bos en op de dijk, hebben we uitgestoken en verplaatst naar een plek buiten het werkkerrein.'

Aantrekkelijk voor broedvogels

Het terugplanten van bomen en struiken gebeurt in een natuurlijk patroon, in groepjes afgewisseld door hier en daar een solitaire boom. Zo zijn er voor de bever bomen die gedijen in natte gebieden, zoals wilg, populier en es. En struiken zoals vlier en hazelaar die met hun bloemen en bessen insecten aantrekken en een bron van voedsel zijn voor vleermuizen en vogels. Ook bloeit er straks een bloemrijk kruidenmengsel langs de natuurvriendelijke oevers. Vogels zoals buizerd en specht kunnen straks hun nest bouwen in de bomen. En in

de lus van de verkeersbrug zijn nisjes aangebracht voor broedvogels.

Vruchtbare samenwerking

In het najaar komen zomereiken langs het kanaal in een mooie bomenlaan. Deze bomen helpen vleermuizen 's nachts bij het oriënteren op hun vliegroute. Dit bijzondere ecologische landschap is het resultaat van de positieve samenwerking tussen Rijkswaterstaat en aannemer. Jeroen: 'We zijn heel intensief samen opgetrokken. Nu werken we aan een beheer- en onderhoudsplan. Als je alles op zijn beloop laat, heb je zo weer bos. Over een paar jaar is hier een gevarieerd landschap met een enorme rijkdom aan soorten planten en dieren. Dan wordt onze inzet echt beloond.'

Rustpunt met uitzicht

Wie wil genieten van het uitzicht op de sluis en omgeving, kan straks pauzeren bij het rustpunt naast de sluis. Vlakbij beide torens komt een picknickplaats met een informatiebord over de sluis. In het najaar zijn deze klaar voor gebruik.

Doordacht lichtplan

Goede verlichting lijkt vanzelfsprekend, maar is het niet, aldus projectleider Dirk Lohmeijer van Quist Wintermans Architecten. Het lichtplan voor de keersluis en het terrein eromheen is een optelsom van eisen en randvoorwaarden. Zoals zichtbaarheid in het donker, door verlichting langs wegen en fietspaden, op de verkeersbrug en langs het jaagpad en de dijk. Maar ook sociale veiligheid, door het verlichten van donkere plekken onder het brugdek en bij de landhoofden op het sluissterrein. Het lichtplan van Quist Wintermans gaat uit van het subtiel aanlichten van de omgeving, zodat geen lichthinder ontstaat voor de omgeving. Ook is er gekozen voor het juiste lichtkleuren, waarbij vleermuizen in de schemering kunnen blijven foerageren langs het kanaal.

Veiligheid scheepvaart

Ook vanaf het water dienen keersluis en brug goed zichtbaar te zijn. Speciale objectverlichting helpt schippers bij het oriënteren op de omgeving. Zo kunnen ze veilig de sluis passeren en onder de brug door. Hiervoor koos de ontwerper voor een slimme combinatie van een functionele en architectonische verlichting. Niet door de toren uit te lichten als een kathedraal, maar door gebruik te maken van het schijnsel van de verlichting in het trappenhuis. Dit licht schijnt naar buiten via de hoge verticale ramen in de ronde torens. Daardoor zien schippers en omwonenden al op afstand de contouren van de sluis.

“Goede verlichting lijkt vanzelfsprekend maar dat is het niet.”

Planning bouw keersluis Limmel

Najaar 2017	Inrichting sluissterrein en rustplaats
Najaar 2017	Stuwtejes in De Kanjel
2018	Oplevering nieuwe keersluis

Dit is een uitgave van **Rijkswaterstaat**

Kijk voor meer informatie op www.rijkswaterstaat.nl/keersluislimmel

www.rijkswaterstaat.nl

0800 - 8002

oktober 2017 | GPO/1017/ZB/103

Medegefinancierd door de Europese Unie
Trans-Europees vervoersnetwerk (TEN-T)